



על רקע היחסים המעורערים בממשלה נרקמת קואליציה בין שני היריבים

הברית החדשה

התפתחות החשוכה ביותר שאירעה לאחרונה בחיים הפוליטיים הפנימיים בישראל, היא אולי גם המפתיעה ביותר. עוד לפני חודשיים, קשה היה להעלות אותה על הדעת. אולם בשבועות האחרונים היא הפכה למעשה לעובדה קיימת: בין שריהביטחון עזר וייצמן לבין שרי החקלאות אריאל שרון נוצר תהליך של הידברות והתקרבות. המוביל לכיוון של התבררות לברית חדשה, העשויה להפוך לאחד ממוקדי הכוח החזקים והחשובים ביותר בתוך הממשלה.

רק לפני שלושה חודשים נדמה היה שממשלתו של מנחם בגין עומדת להתפרק על רקע היריבות בין שני השרים, שכל אחד מהם ייצג עמדה קוטבית אחרת בתוך הממשלה. אריק שרון יצר לעצמו תדמית של נץ שבניצים. עזר הצטייר כיונה המתונה ביותר שבין שרי ממשלת הלייכוד. העימות בין שני השרים, שכל אחד מהם נראה כמושך לכיוון אחר, הפך להתייחסות מודדת פומבית גלויה והרופה שגלשה לעיתים קרובות גם לפסים אישיים. הדיברות הגיעו בשלב מסוים עד לידי כך שגראה היה כי שני השרים לא יוכלו עוד להמשיך ולשבת סביב שולחן אותה ממשלה.

מאבק הכוחות בין שריהביטחון לבין שריהחקלאות הגיע לשיאו בתחילת חודש מרס השנה, זמן קצר אחרי שהתפרסמו ברבים פרשיות התנחלויות הדמה שהקים אריק שרון בפיתחת רפיח והתנחלות הבלתי מאושרת בקדש-ברנע. לעזר וייצמן נראה היה אז כי אריק מבצע במתכוון פעילות חתרנית נגדו כדי לערער את מעמדו וסמכותו כשריבטחון. כאשר נאלץ ראשהממשלה מנחם בגין להפגיש את שני השרים בלישכתו, כדי להכריע בסיכוי שנתגלע ביניהם והפך למה שכונה בפי כל "הקילקול בממשלה", החליפו עזר ואריק בלישכה האשמות הדדיות, שכללו גם בייטוייגנאי ועלבונות אישיים בטונים גברי הים ביותר. העדים לאותו עימות בין היריבים, שנועקו ללישכה לשמע הצעקות סיפרו אחר-כך: "חוץ מחילופי מהלומות היה שם הכל".

למרות שבאותו ויכוח הכריע ראשה הממשלה לצידו של שריהביטחון, לא נרגע עזר וייצמן. לעזר היה ברור באותם ימים שאריק שרון עושה כמיטב יכולתו כדי לטרפד כל אפשרות לחידוש השיחות עם הסדר השלום עם מצריים. כמה ימים אחרי כך, כאשר נודע לעזר, בעת שהותו בבית קור ממלכתי בארצות-הברית, כי בהיעדרו הורה אריק שרון לחדש את עבודות הכישרת הקרקע להתנחלויות גוש-אמונים בנאבי-סאלח ובבית-אל שבגדה המערבית — וזאת בניגוד להוראה מפורשת של וייצמן — איים עזר, בשיחה טלפונית נועמת



היחייכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו?

רועים ממלכתיים וחברתיים. לעומת זאת הם מנהלים דרישה טלפונית שוטף וקבוע. כמעט מדי יום מצלצלים שני השרים איש אל עמיתו, מתייעצים זה עם זה בבעיות שוטפות ואחרות, מתווכחים, מנסים לשכנע זה את זה, ומוצאים לשון משותפת והסכמה הדדית בבעיות שרק לפני חודשים ספורים היו מוכנים לטרוף האחד את משינהו בשל איי-הסכמתם בהן.

מי שהיה מאזן לשיתות אלה היו עשוי להתרשם כי מעולם לא היה כל עימות בין השניים וכי מאז ומעולם הם היו התבררים הטובים ביותר. ההתפייסות בין עזר ואריק, שהפכה כבר למעין שיתוף-פעולה ביניהם, לא באה כתוצאה מהתערבות של גורם נוסף. לא היה זה גם ראשהממשלה שהצליח לקרב בין השניים. מה שקרה הוא למעשה שכל אחד משניהם הגיע בנפרד למסקנה, שאם ירצה בכך או לא, הוא תלוי למעשה ביריבו, וכי רק שיתוף-פעולה ביניהם עשוי לסייע למעמדו.

גם עזר וגם אריק הם זאבים בודדים.

שערך עם ראשהממשלה, בהתפטרות. גם כשנדמה היה שהמתחות בין השניים רפתה, היא נמשכה מתחת לפני השטח. למרות שאריק גזר על עצמו שתיקה ובייטוייגנאי לא התבטא בפומבי בענייני ההתנחלות לזכות וסיכויי ההסדר עם מצריים, נמשך מאבק הכוחות בין שני האופיים צה"ל לשעבר, בתוך הממשלה ובפורומים פנימיים אחרים.

קואליציה בין זאבים בודדים

בשבועות האחרונים חלה תפנית קיצונית ביחסים שבין אריק ועזר. לא רק שהעימות ביניהם נפסק, אלא שר החלה ביניהם הידברות היוצרת בהדרגה תיאום עמדות בנושאים שונים וניסיון לגייש בוש קו משותף לגבי הדרך להמשך התיאום עם מצריים. השניים אומנם אינם מרבים להיפגש זה עם זה, מלבד בישיבות הממשלה ובאיר-

בעלי דיעות עצמאיות, המוכנים להיאבק עליהם עד הסוף. לאף אחד מהם אין למעשה קליקה משלו בתוך הממשלה או בתוך המפלגה ששניהם מייצגים בממשלה. כל אחד מהם למד במשך שנת כהונתו בממשלתו של בגין כי למעשה אין הוא יכול לסמוך על שרים בממשלה שהבטיחו לו להתייצב מאחוריו ולתמוך בעמדותיו. לקח לשניהם זמן כדי להתפכח ולגלות כי כל אחד מהם מהווה תופעה חריגה ויוצאת-דופן בממשלה מעורערת ומפוררת, המורכבת רובה ככולה מאנשים אפורים, שרובם אינם מצליחים לתפקד כהלכה במשרותיהם. לקח להם יותר זמן כדי לגלות כי אף אחד מהם אינו מלווה כחוצאה מי העימות ביניהם וכי הנהנה העיקרי ממאבקם הוא האיש שאינו אהוד במיוחד על שניהם: שריהחוץ משה דיין.

מעמדו של משה דיין התחזק בתוך התייחסות ללא הכר בחודשים האחרונים. תוך ניצול היריבות הגלויה בין עזר ואריק וחוסר-האונים של ראשהממשלה לכפות את סמכותו על הממשלה, הפך למעשה משה דיין לכוח הדומיננטי ביותר בממשלה. לא אחת כבר הועלו טענות כי למעשה שבוי מנחם בגין בידי משה דיין, הדיברות מנווט את מדיניות-החוץ של ישראל כרצונו. דיין, הער לעובדה כי המצרים אינם מתלהבים לקבל אותו במצריים ולנהל עימות את המשא-ומתן, דוחף כל הזמן לכיוון של התקדמות במו"מ באמצעות האמריקאים, בעוד שעזר וייצמן, ולאחרונה גם אריק שרון, מבקשים למצוא את ההסדר — כל אחד לפי תפיסתו שלו את ההסדר — באמצעות משא-ומתן ישיר עם המצרים.

תוכנית שלום

חדשה לסאודא

בראה כי התוצאה הראשונה של ההידברות בין עזר וייצמן לאריק שרון יהיה ניסיון לנקוט ביוזמה שתביא לחידוש תנופת תהליך השלום. אף אחד מהשניים לא שינה את עמדתו תיו הבסיסיות בנושא זה. הם ממשיכים להיות חלוקים גם בשאלת ההתנחלויות בשטחים המוחזקים ומידת הנוק שאלו גורמות להמשך המשא-ומתן עם מצריים. עזר מוסיף להאמין שההתנחלויות בשעה זו הן מזיקות. תוכנית ההתיישבות בעיירה רונת שלו בגדה המערבית היא למעשה תוכנית שנועדה להבטיח לו עורף ותמיכה במפלגתו. ללא כל כוונה לבצע כל עוד נמשך המו"מ עם מצריים. אגב, תוכנית זו טרם הובאה לדיון בממשלה, נכללה בתיק סודי שנוסר למיספר מצומצם של שרים בלבד. למרות זאת

(המשך בעמוד 40)